

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 52.

Sreda 29. junija 1927.

Leto II.

Za skupni nastop.

Volitve v narodno skupščino morajo pokazati, da se je delavska zavest probudila, morajo pokazati, da ni v Sloveniji samo onih 16.000 delavskih volilcev, ki so dali zadnjič svoje glasove skupni razredni delavski listi, nego da jih je še mnogo več. Kajti delavstvo je imelo doslej dovolj prilike, spoznati, da je njegova razcepljenost služila le buržuaznim strankam, buržuaznim zastopnikom, ki so s pomočjo delavskih glasov prišli v parlament in tam vodili — naravno — buržuazno politiko. Posledice so tu: škandalozne plače, glad, reakcija, brezposelnost, izseljevanje, propadanje!

Ali naj delavstvo izda tudi pri teh volitvah samega sebe, svoje interese in pravice?

Mislimo, da ga ni več delavca, ki bi nasedel meščanskim političnim sleparjem in se vnmel za razbijaško politiko med delavstvom — da zavladajo še enkrat v parlamentu buržuazni politični spekulant.

Bili smo vsa ta leta brez lastnih zastopnikov v narodni skupščini — pa naj se čudimo, če nar. skupščina ni delala za narod, če ga je davila, tepala, ugonabljal — če je bilo vso njegovo delo v korist peščice srečnih in bogatih in v škodo večine nesrečnih in oplenjenih? Ne, ne moremo se temu čuditi! Meščanska stranka je vodila vedno meščansko politiko — proletarsko politiko more voditi samo proletarska stranka. Ali naj slovenska klerikalna stranka vodi ljudsko politiko, ko je pa vsa prežeta konservativnega in reakcionarnega duha, ko je njej bolj pri srcu interes enega samega kapitalista, kot pa tisočev slovenskih delavcev ali kmetov? Ali naj branijo interese slovenskih širokih slojev ostale slov. meščanske stranke, ki niso nikoli tajile, da so predvsem stranke srednjih in bogatih slojev? Socialnega dela, v korist delavca in kmeta, ne moremo in ne smemo pričakovati od teh strank. Za našo stvar se moramo sami postaviti. Če se ne znamo sami braniti, nas bodo še manj znali drugi!

Naša moč je v našem številu. Naše število mora pa odločevati le, ako smo združeni.

Razredno zavednega delavstva ni v Sloveniji baš malo; toda to delavstvo je že več let razcepljeno, vodi usodno medsebojno borbo. Združimo te zavedne sile, in ustvarili smo že v tem — armado. Armada, ki bo zmagovala in s tem potegnila za seboj več in več ostalega delovnega naroda. Sodrugi Fimmi je na shodu v Ljubljani pravilno poudarjal, da si delavstvo v dobi reakcije in brezmejnega izkoriščanja ne sme in ne more dovoliti luksuza razcepa, luksuza medsebojne borbe, ki je rodila že toliko zla. Sedaj treba združiti vse sile, konsolidirati delavsko gibanje — sedaj treba v boj kot enotna armada in zločiti reakcijo, rešiti ogroženo delavčvo življenje.

Kdor hoče še vedno borbe in razcepa med delavstvom, ta noče dobro izkoriščati in zapostavljenim in preganjenim — ta izroča nar. skupščino in vso moč še enkrat direktno buržuaziji in reakciji, ta izroča našega delavca nadaljnjemu hiranju in smrti.

Upamo, da takih ljudi ni v delavskih razredno zavednih strankah in skupinah. In smo zato uverjeni, da bodo vsi soglašali v tem, da je treba

sedaj združiti, skupnega nastopa, skupne fronte.

Izkustev je bilo dovolj. Nekdaj mogočno gibanje je nekaj let hiral — in buržuazija, in dedni sovražniki delavstva so živeli. Sedaj mora biti vsem jasno, da smo le enotni močni, da moremo le enotni zmagati. Ne tajimo, da je imel delavski razcep prvotno svojo zgodovinsko utemeljitev, in da ni bilo v razcepu samo zlo — za marsikatero spoznanje smo sedaj bogatejši — toda v dobi kapitalistične in feudalne koncentracije in konsolidacije, treba spet koncentrirati in konsolidirati delavske vrste, delavsko razredno gibanje.

V tej smeri treba delati, s to zavestjo treba stopiti v volilno borbo, ki naj pokaže kakor pri volitvah v oblastne skupščine, da rastemo.

Da rastemo, ker smo enotni. In smo enotni, ker ne maramo več nobenega nizkotnega oportunitizma, kakor tudi ne nobenega razbijaštva.

Hočemo skupno fronto razrednega delavstva za njegovo skupno rešitev.

Enotno gibanje — enotna delavska lista!

Združeni volilni odbor v Ljubljani je poslal skupini »Enotnost« in socialnodemokratski stranki naslednja poziva:

Vodstvu skupine »Enotnost«
Ljubljana.

Podpisani Združen Volilni Odbor SSJ in »Zedinjenja« Vas tem potom poziva na skupen nastop pri državno-zborskih volitvah dne 11. septembra 1927.

Vaša skupina je šla že pri zadnjih volitvah v oblastno skupščino na skupni listi z nami. V tem kratkem času od oblastnih volitev sem, se je še bolj okrepila volja delavstva po enotnosti. Zato Vas pozivamo na skupen nastop, kljub temu, da je eden Vaših voditeljev in sicer s. Gustinčič izjavil na veliki zaupniški konferenci pri Lloyd radi 1. majske proslave, da mu je žal, da je šla njegova skupina skupaj z ostalimi proletarskimi skupinami v oblastne volitve.

V prepričanju, da Vaše vodstvo uvideva, da je tako stališče izraženo po s. Gustinčiču, škodljivo za delavski razred, Vas pozivamo, da se tokom treh dni pismeno izjavite nedvoumno in jasno, ali ste za skupno delavsko listo pri teh volitvah ali ne. Ako v tem roku ne bi odgovorili ali ako bi podali dvoumen odgovor, bomo smatrali, da žal celo Vaše vodstvo odklanja skupnost.

Sodružne pozdrave!

Za Združen Volilni Odbor:
Kitek Jožef, predsednik,
Hönigsmann, tajnik.

Načelstvu

jugoslovanske socialno-demokratske stranke
v Ljubljani.

Podpisani združeni volilni odbor SSJ in »Zedinjenja« Vas tem potom poziva na skupen nastop pri državno-zborskih volitvah, dne 11. sept. tl. Mi Vas pozivamo na to, ker upamo, da

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

je vodstvo Vaše stranke uvidelo, da je napačno ravnalo pri zadnjih volitvah v oblastne skupščine, ko ni hotelo iti v volitve skupaj z ostalimi proletarskimi skupinami, SSJ, Zedinjenje in Enotnost. S svojo ločeno listo je koristila Vaša stranka samo buržuaziji in je n. pr. onemogočila v ljubljanski okolici delavstvu mandat, ki je potem pripadel delavstvu sovrtažni stranki.

Prosim Vas, da se v roku treh dni izjavite pismeno, ali ste pri seda-

Kino Apolo. V petek, soboto in nedeljo:
Vsedelavski izlet v Ljubljani
ena vesela dvodejanka in krasna indijska drama
„Hrabro srce“

njih volitvah za skupen nastop razredno-bojevnega proletarijata.

Vas sodružno pozdravljamo!

Za Združen Volilni Odbor:

Kitek Jožef, predsednik,
Hönigsmann, tajnik.

Velik železničarski shod v Mariboru.

V petek, 24. junija, se je vršil pri Götzu protestni shod proti redukcijam plač v mariborski delavnici. Shod je bil seveda sijajno obiskan. V delavnici je okrog 1500 in v kurilnici nad 600 delavcev. Razen tega je še pri progovni sekciji in prometu kakšnih 400 delavcev. In dasi je gotov del vsled službe zadržan, je vendar bilo okroglo 2000 navzočih. Kot govorniki so nastopili ss. Makuc iz Ljubljane, nadalje Čanžek, Korbun in Menih iz delavnice, Krajnik iz kurilnice in Bahun iz gl. kolodvora. Končno sta nastopila še s. Magdič v nemškem jeziku in s. Favaj. Govorniki so ostro žigosali brezobzirno postopanje uprave železnice, ki v zadnjih časih eksperimentira na tak način, ki gotovo nima primera. Še hujši pa so bili medklici na račun vladodržcev, ki se ne zavedajo, da je tako postopanje nevarno ne le za železničarje, marveč tudi za železnico samo. Kar je preveč je preveč. Redukcije plač in osebja so se, pri ostalih oddelkih, izvršile že s prvim aprilom, v delavnici, ki je podrejena direktno generalni direkciji, pa so se izvedle radikalno tako, da se je odvzelo onim, ki so imeli najnižje plače, to je izpod 4 Din na uro, po 50 par in onim, ki so imeli najvišjo mezdo celo do 5 Din! Vsled tega je razburjenje velikansko in vsak se vpraša: do kam bo to šlo? Ne vodi se nič več računa o živem materialu, ampak samo še o mrtvem, t. j. železu, les in premog. S tem materialom se lahko delajo velikanske korupcije in defraudacije, kakor je zlasti pokazal slučaj Zagreb in na sto drugih. Zmanjšanje števila uslužbencev, znižanje prejemkov, podaljšanje delovnega ča-

sa do blaznosti in oropanje pravic na režijsko vožnjo delavskih družin, to so nove atake, ki so bile naravnost rafinirano izvedene. In kaj je temu vzrok? Na eni strani absolutno nerazumevanje faktičnih potreb ter pomanjkljivost v razsodnosti, na drugi strani neumevanje in brezbriznost pri velikem delu železniškega osebja za organizacijo.

Nešteto krat so bili železničarji po »Savezu« posvarjeni in pozvani, da se pravočasno organizirajo vsi v eno enotno strokovno organizacijo na razredni podlagi, organizacijo, ki ni odvisna od nobene politične partije a najmanj od meščanskih strank, v organizacijo, kakršna je bila naša v bivši Avstriji in kakršna je še dandanes tam, kjer so se razmere železničarjev po prevratu najmanj še za 50 procentov zboljšale napram prejšnjim.

V amsterdamski Internacionalni Transportni Federaciji je združeno 89 žel. organizacij iz celega sveta. Zato proč železničarji od žolnih in črnih organizacij, ki so samo zavora našim stremljenjem po zbolšanju našega gmojnega ter moralno kulturnega položaja! Vsi v Savez železničarjev Jugoslavije do zadnjega moža brez razlike kategorije, ako nočemo biti še nadalje lastni grobokopi!

Na shodu je bila sprejeta primerena resolucija ter izvoljena deputacija, ki je odšla v Beograd. Na koncu shoda so naši preljudi zvezarji inscenirali majhno komedijo s nekako »brzjavko«, katero so baje ravnokar prejeli iz Beograda od gosp. Bakića, da se je zvezi posrečilo doseči preklic odvetja režijskih voženj družinam delavcev. Izkazalo pa se je, da na mero-dajnih mestih o tem nič ne vedo!

Delavska zbornica za rešitev stano-vanjske krize v Sloveniji.

Delavska zbornica za Slovenijo je poslala ministrstvu za socialno politiko v vprašanju stanovanjske akcije v Sloveniji daljše s preglednimi podatki utemeljeno mišljenje. V naslednjem podajamo nekatere važnejše odlomeke in podatke.

Koliko stanovanj primanjkuje v Sloveniji.

Iz priloženih podatkov je razvidno, da bi se moralo graditi v Ljubljani od leta 1914—1926 1750 stanovanj. Dejansko se jih je zgradilo le 550, torej jih manjka 1195.

Glasom priložene »Statistike stanovanjskega urada v Ljubljani« je prosilo, odkar je ta urad obstojal, za stanovanja 1989 oseb. Stanovanja pa so se mogla dodeliti le 687 proslcem, medtem ko so ostale 1302 prošnje nerešene.

Iz tega je razvidno, da smo cenili pomanjkanje stanovanj v kalkulaciji, navedeni v prvi prilogi, z vso previdnostjo, da smo se izogibali vsakega pretiravanja in navedli minimalne številke. — Maribor bi moral zgraditi po slični kalkulaciji v letih od 1914—1926 960 stanovanj. Zgradil jih je 250, toraj mu jih primanjkuje 710. Tudi ta številka je potrjena po cenitvah stanovanjskega urada. Zaključek: V najvažnejših krajih teritorija podpisane zbornice je doseglo pomanjkanje stanovanj leta 1926—1927 svoj višek.

Učinki svobodnega razpolaganja s stanovanji.

Popolna svoboda pri razpolaganju s stanovanji in pri določanju najemnin bo imela tele posledice:

Ona bo dvignila najemnino do take višine, da jih del najemnikov ne bo

več zmožel. Za gospodarsko jačje sloje, ki bodo te najemnine zmoogli, bo pomanjkanje stanovanj prenehalo. Oni bodo lahko dobili v starih hišah dovolj stanovanj. Gospodarsko šibkejši sloji bodo stisnjeni deloma v slaba stanovanja, deloma pa izrinjeni iz njih.

Mesto gospodarsko jačji sloji, bodo postavljeni baš gospodarsko najšibkejši sloji pred nalogo, da bi bili reflektanti na najdražja stanovanja v novih hišah. Pomanjkanje stanovanj bi moglo prosto razpolaganje s stanovanji le v toliko in v tem slučaju omiliti, v kolikor bi navajalo k prezidavanju obstoječih velikih stanovanj s tem ciljem, da se napravita z enega stanovanja dve.

Vendar svobodno in neregulirano razpolaganje s stanovanji ni najboljšo sredstvo, da se to doseže.

To sredstvo bi učinkovalo še le v tem slučaju, če bi ostajal radi previsokih cen del stanovanj po ukinitvi stanovanjske zaščite prazen, tako, da bi silili na prezidavo gospodarski razlogi. Zaključek: Stanovanjski zakon se iz zgoraj navedenih razlogov ne sme končno likvidirati, ker bi bile prenešene s tem vse posledice pomanjkanja stanovanj, na rame socialno najšibkejših slojev in ker bi to vprašanje po stanovanjskih hišah še zmanjšalo.

Maksimirane najemnine, omejitev odpovedi in stavbni krediti.

V novem zakonu naj ostanejo najemnine maksimirane. Morejo pa se valorizirati. Večji del valoriziranih najemnin pa se mora stekati v občinske fonde za zgradbo novih stanovanj.

Odpoved stanovanj naj bo dopustna le v tem slučaju, kjer da lastnik na razpolago drugo, če tudi manjše stanovanje, ali pa v tem slučaju, kjer more s posredovanjem lastnika hiše ali občine doseči, da dobi stranka na razpolago stanovanje v novi hiši proti najemnin, ki ne presega določenega dela njenih mesečnih dohodkov.

Odločilne važnosti je, da vpliva

zakonodaja na kreditno politiko v tem smislu, da bodo oskrbovali hipotekarni zavodi zainteresiranim občinam in drugim interesentom gradbene kredite in da bodo prispevale občine in država delno h kritju nadnormalno visokih obresti, ki povzročajo danes, da je mogoče graditi nova stanovanja, kakor je razvidno iz priloge 3, le proti nezmogljivo visokim najemnina.

Statistični podatki o potrebi in graditvi stanovanj za Slovenijo.

V Sloveniji je 215.761 rodbin. Navaden prirastek rodbin v enem desetletju bi bil 21.570 rodbin. Ta prirastek se je pa zmanjšal vsled izseljevanja za 67 odstotkov ali za 14.770 rodbin. Dejanski prirastek je torej znašal 6800 rodbin.

Na podlagi statistike o notranjem gibanju prebivalstva bi se morale po cenitvi graditi letno:

Ljubljana	122 stanovanj,
Ljubljanska okolica	110 »
Maribor	85 »
mariborska okolica	72 »
Celje	16 »
celjska okolica	22 »
Trbovlje—Hrastnik	100 »
Zagorje—Rajhenburg	100 »
Jesenice	20 »
ostale občine	133 »

skupaj 780 stanovanj.

Faktična gradbena delavnost v najvažnejših občinah Slovenije, v katerih se je zidalo pred vojno 80 odstotkov vseh novih stanovanj, pa je razvidna za povojna leta iz naslednje tabele.

V posameznih povojnih letih se je zgradilo stanovanj, in sicer od leta 1918 do leta 1926:

Ljubljana	555
Moste pri Ljubljani	138
Ježica pri Ljubljani	69
Št. Vid nad Ljubljano	47
Vič	86
Maribor	251
Pobrežje	39
Krčevina	6
Lajtersperg	6
Studenci	4
Ptuj	10
Breg pri Ptuj	19
Celje	23
celjska okolica	160
Tržič	63
Jesenice	67
Trbovlje	604
Zagorje ob Savi	163

Skupaj 2310

Kongres rumunskih socialistov.

V Bukareštu se je vršil kongres rumunskih socialističnih strank, ki je trajal tri dni. Dozdej so bile v Rumuniji štiri lokalne socialistične stranke združene v socialistični federaciji. Nepovoljni izid zadnjih parlamentarnih volitev pripisujejo viliki avtonomiji, ki so je uživale te lokalne socialistične stranke. To je dalo povod, da se združijo vse štiri socialistične stranke v enotno socialdemokratsko stranko Rumunije.

Nova pravila dajejo veliko svobode glede propagande provincialnim zastopom, a politična kontrola je centralizirana. O izdajanju strankinih listov bo odločal osrednji odbor stranke.

Na kongresu je bilo 56 delegatov, ki so zastopali 41.000 volicev. Kot gost je prisostvoval zborovanju ogrski socialistični poslanec Farkas.

O delavski in socialistični internacionali je poročal Pistinger, ki je zaključil svoje prošlo z besedami, da bo rumunska socialistična organizacija napravila internacionali storila svojo dolžnost, akoravno je šibka. Pistinger je poročal tudi o političnem in gospodarskem položaju v Rumuniji. Naglašal je fašistično nevarnost v Rumuniji, ki tlači ljudstvo, ker ni orodje v interesu kapitalizma, ampak je le orodje za obogatitve nekaterih političarjev. Delavski razred odklanja vsako zvezo z Italijo in protestira

proti vpostavljanju Habsburžanov na Ogrskem, kajti vpostavljenje Habsburžanov ne ogroža le demokracije v Avstriji in Čehoslovaški, ampak stavi v nevarnost tudi mir.

Kongres je izvolil tudi strankino eksekutivo.

Železniške redukcije tirajo delavce že v smrt.

Nedeljsko »Jutro« je objavilo naslednjo notico:

»V petek popoldne se je vršil ob ogromni udeležbi železničarjev pogreb progovnega delavca drž. železnice Antona Kobana, ki ga je pognala redukcija klerikalnega proračuna v prostovoljno smrt. Revez je smel po redukciji delovnih dni delati samo po 4 dni na teden, kakor vsi ostali progovni delavci. Povrh tega je sledila še mezdna redukcija in je naravno, da s takšnim zaslužkom ni mogel hraniti sebe, ženo in štirih otrok.

Svojim tovarišem je dan na dan tožil, da ne more več gledati stradanja nedolžnih otrok. To breme je bilo pretežko za šibka ramena delavca in v sredo so našli otroci očeta obešenega na vratih kuhinje. Rajni se bil skrben oče in priden delavec, toda na dan njegove smrti je imela šestčlanska družina komaj le še 10 Din vsega premoženja. To so posledice

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,

*še bolje pa s »CLIO«
šumečo limonado.*

delovanja klerikalnih poslancev za železničarje.

Tako meščansko »Jutro«. Kaj naj šele rečemo mi, kaj naj reče naše delavstvo, naši železničarji? Anton Koban se je obesil, ker so redukcije njegovo itak nezadostno plačo tako reducirale, da so mu otroci stradali najhujši kruh. Ko so ga pokokali, je imela šestčlanska družina komaj še 10 Din!

Pero nam zastaja, beseda nam umira v grlu. Krasne razmere nam je priklicala v našo zemljo klerikalna stranka v družbi z beograjsko radikalno oligarhijo!

O, domovina, kako skrbna mati si, in kako je bilo prav in pametno, da smo se zate topli!

Meštrovic naj skleše v svoj spomenik Narodu obličje obešenih Kobanov, v reliefih pa naj vpodobi njihove otroke!

Dnevne novice.

»Enotnost« je odgovorila na naš uvodnik »Prva beseda« s svojim uvodnikom, ki je sicer še precej dostojno pisan in bi se lahko nanj mirno in dostojno odgovorilo, če bi se ne bil člankar omejil le na citiranje našega uvodnika in na maliciozno njegovo konfrontacijo z našo notico o meščanskim naprednim blokom. Upamo, da bo o tem, kar smo pisali v onem uvodniku in o tem, kar smo kot »pendant« k njemu napisali v današnjem, še govora v »Enotnosti« in da bomo mogli o teh rečeh še mirno in dostojno in brez malicioznosti podebatirati. Zato naj danes glede članka »Prva beseda« samo pribijemo, da ga ni napisal, kakor pravi »Enotnost«, »zvitorpec Svetek«, marveč je to uredniški članek, za katerega prevzema urednik »Del. politike« popolno odgovornost in jamči, da je bil tako mišljen, kakor je bil napisan. Ta članek odgovarja liniji našega lista v predmetnem vprašanju. Kar se pa tiče notice o naprednem bloku, je za delavski list, kakor je »Enotnost«, nedopustno, da stopa po stopinjah »Narodnega dnevnika«. Dotično notico si lahko vsak temeljito ogleda, tako v predalih »Del. pol.« kakor tudi »Nar. dnevnika« in »Enotnosti« in videl bo, ako zna čitati, da govorimo o potrebi meščanskega naprednega bloka. Ponašljamo: meščanskega, kar nikakor

in nikoli ne pomeni, da spadamo v ta blok socialisti, delavci sploh. Baš iz razlogov, ki jih navaja tudi »Enotnost«, da ne želimo namreč koncentracije slovenskih buržuaznih strank v enotno reakcionarno fronto, smatramo, da ni v korist delavstva, če vse politično življenje Slovenije zapade reakcion. klerikalni stranki v domeno. Ali je »Enotnostin« člankar tako slep, politično tako fenomenalni začetnik, da ne vidi, da dela »Narodni dnevnik«, ki ga sama beseda o naprednem bloku vrže v nezavest, v resnici za skupni politični blok najhujše in naodurnejše slovenske politične in dušne reakcije? Za blok med radikali, kapitalističnimi in veleposestniškimi Nemci, samostojne kmečke stranke in klerikalcev. Kratkoterminalno za buržuazni reakcionarni konzervativno klerikalni blok, kateremu naj bi klerikalna stranka, ki ima volilne kroglice, milostno delila kak postranski mandat. Če »Enotnost« res noče tega, kar trdi, da noče, namreč koncentracijo reakcionarnih sil, mora pisati o meščanskem naprednem bloku tako, kakor smo pisali in pišemo mi. V interesu delavstva mora tako pisati, Opusti naj torej vsako malicioznost in naj skuša biti objektivna — pa se bomo morda še lepo razumeli.

»Slovenec« pogreva staro laž. V klerikalni stranki res nekaj vre. Vod-

PAVEL DOROHOV:

Prvi koraki.

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

»Želite, da jaz izročim denar?«
»Zelo vas prosim. Vseeno — komu. Ali starki ali tisti žen. Piše se: Natalja Feodorovna Kiseljov.«
»Kiseljov?«
»Da. Ali jo poznate?«
»Ne, ne poznám. Ali poznám njenega moža.«
»Poznate ga?«
Glas Murigina se nekoliko spremeni.
»Ne osebno. Ali na mitingu sem ga slišal govoriti. V tistem mestu je živel, kakor jaz pred prevratom. Boljševik . . . Res je, ali je mrtev, ali pa je pobegnil v Sovjetsko Rusijo. Torej je tista njegova žena. Z veseljem naredim to.«
»Ali ne dajte se od mene zapeljati, Ivan Aleksandrovič. Ker ako je zares Kiseljova žena, ni brez opasnosti sestajati se z njo!«
»Zakaj?«
»Lahko se zgodi, da je pod nadzorstvom.«
Ivan Aleksandrovič je gledal nekaj časa Murigina in reče resno:
»Veste, jaz bi prenehal spoštovati saméga sebe, ako bi imel pred takimi rečmi strah.«

Lomov se je vrnil raztresen domov. Dimitrij mu je hotel zbežati nasproti in ga obisipati s vprašanji. Ali zdržal se je in ga vprašal malone mirno:

»Nu, ali ste izročili?«
»Da. Izročil sem. Dolgo ni hotela vzeti denarja. Poskušala je izvleči iz mene, od kod je. Napo-

sled sem ji moral povedati, da je od prijatelja njenega moža.«

Murigin je stopil razburjen k oknu in gledal na cesto. Ivan Aleksandrovič je sedel molče pri mizi. Ostre brazde so črtale njegovo visoko čelo, usta so se krivila.

»Kako grozovito! Maščevati se nad brezzaščitnimi. Dobro, naj bo mož boljševik, ali kaj imata pri tem žena in otrok? Zakaj se nad njima maščevati?«

Murin se obrne k njemu.
»Kaj, zakaj? Ko mladeč vzraste, bo — bo vendar tudi boljševik!«

»Da, ko vzraste — potem se naj bore z njim. Sicer pa, odkod se zna, da bo tudi res boljševik?«
»To bo gotovo,« reče Murigin s trdnim glasom.

»O, gotovo. On bo že znal Miški vcepiti nepomirljivo sovraštvo proti zatiralcem.«

»Torej jih mučijo?«

»Najprej so jo vsak dan vlačili na policijo. Zasmehovali so jo tam, pretili . . . odpustili jo iz službe. Morala je stradati. Mučila se je za otroka. O svoje mmožu ni vedela ničesar, živi ali je mrtev. Uboga žena!«

»Ali ste sami govorili z njo?«

Da. Sprva je bila zelo nezaupljiva. Hotela je na vsak način znati, kdo sem in od koga prihajam. Sam ne vem, kako mi je prišlo na misel reči, da prihajam po naročilu prijateljev njenega moža. Nato ni mogla več vzdržati in je začela pripovedovati.«

Murigin se je zopet obrnil k oknu in stisnil obe roki na sence. Dolgo sta molčala. Dimitrij je čez nekaj časa obrnil glavo in gledal Ivana Aleksan-

droviča. Ta je sedel pri mizi, glavo oprto na roke. Stopil je odločno k njemu.

»Ivan Aleksandrovič, prosim vas, povejte mi, kako se držite vi in sploh ljudje vaše okolice k vsemu temu?«

Lomov vzdigne glavo.

»K temu kozaškemu samopaštvu? K temu ustrelitvam in mučenjam? Saj nikogar ne puste pri miru. Sami vidite — maščujejo se na ženah in otrocih. Pomislite — na otrocih!«

»Ali kaj naj naredimo?«

»Ah, ti brezpomočni intelektualci! Vse se da narediti, vse!«

Dimitrij je začel govoriti. Vstrastnem valovanju je zvenel jekleni glas.

Ivan Aleksandrovič ga je gledal dolgo in pazljivo. Nato je stopil k njemu ter mu položil roko na ramo.

»Čujte me, sodrug!«

Njegovemu glasu je zvonela globoka topla notka.

»Bodimo odkriti. Dolgo vas že opazujem. Že takrat sem se čudil, ko ste vdovi ustreljenega in otrokom — sirotam dali denar. Potem o sovjetskem denarju, ki ste mi ga pokazali in šasopisu. Ni ko ste mi dali denar za Kiseljovo ženo — sem bil prepričan, da ste boljševik, ni sedaj sem v tem potrjen.«

»Zakaj?«

»Ko ste pravpar govorili z vašim polnim glasom, se mi je zdelo, kakor da slišim znan glas in kakor da ta glas ne sliši učitelju Muriginu, nego . . .

»Komu pa?«

»Kiseljovu,« odgovori rahlo Lomov.

žič. b) »Slava delu«, moški zbor, Zor-ko Prelovec. 9. Delavsko pevsko dru-štvo »Naprej«, Celje. 10. Grafično pjevačko društvo »Sloga«, Zagreb: a) »Himna slozi«, Gostinčar. b) »Za inat«, Mokranjac. c) »Cigani«, Mo-kranjac. 12. Pevski odsek pekov Ma-ribor: a) »Večer na Savi«, moški zbor, Ivan pl. Zajc. Vstopnina: Sede-ži 10, 8 in 5 Din; stojišče 3 Din. Otvo-ritev blagajne ob 19. (7.) uri. Pred-prodaja vstopnic v restavraciji »Ljud-ski dom« in pri članih pevskega od-seka. Drugi dan, dne 3. julija, pred-poldne od 10.—12. ure koncert Glas-benega društva žel. del. in uslužben-cev na vrtu restavracije »Ljudski dom« v čast tujim gostom. Popoldan od 2. do pol 3. ure zbirališče pred re-stavracijo »Zlati konj«, Vetrinjska ul. Od tam odhod z žel. godbo na čelu, na veliko ljudsko veselico, katera se vrši na vrtu restavracije »Lovski dom« v Karčevini (nad tremi ribniki), ob slabem vremenu v verandi pivovarne »Union« (Götz) ob istem času. Izven vsakovrstnih ljudskih zabav je tudi kegljanje s krasnimi dobitki. Začetek kegljanja ob 9. uri predpoldne. Vstop-nina za podporne člane 3 Din, za ne-člane 5 Din. Za polnoštevilno udelež-bo prosí odbor.

Širom Slovenije že itak dobro zna-na in slovita I. dalmatinska klet v Mariboru, Mesarska ulica 5, je pre-jela veliko pošiljatev pristnih, močnih in sploh najboljših dalmatinskih črnih in belih vin z otoka Visa. Več v da-našnjem oglasu.

Celje.

Napredujemo. Naša stranka je pri občinskih volitvah napredovala za 26 glasov, kar je v očigled teroru in vo-lilnemu golažu lepo število. Mi se onim, ki so šli z nami, ne bomo zahva-ljevali, kakor delajo meščanske stran-ke, temveč jim kličemo: Vztrajajte in hodite naprej po poti spoznanja, ki vodi ne samo k volilni škrinji s so-cialističnim naslovom, pač pa tudi v organizacijo! Ako bo naša organiza-cija močna, nas bo pri prihodnjih vo-litvah več in tudi pozitivni uspehi naše delegacije v občinskem odboru bodo večji, če bo ta delegacija imela za seboj večje število pristašev stran-ke in borcev za socialistična načela in program. Naprej!

Pozor na volilne imenike za volit-ve v narodno skupščino! Sodruga in delavske volilce iz mesta in okolice pozivamo, da se vsak prepriča, ali je vpisan v volilni imenik. Posebno one, ki so pridobili volilno pravico po volitvah v oblastne skupščine, pri-poročamo, da se nemudoma pobriga-jo za vpis. Pojasnila glede reklama-cij daje delavsko tajništvo, Vodniko-va ulica 3. Rok za vlaganje reklama-cij poteče 29. junija.

Iz politične organizacije. Člani krajevne organizacije SSJ v Celju, naj oddajo članske izkaznice blagaj-niku s. Božiču v konsumnem društvu,

ali pa v tajništvu, da bo odboru mo-goče preurediti organizacijske posle ter izvesti reorganizacijo krajevne or-ganizacije.

Kriza v okoliški občini. Poročali smo že, da je klerikalna večina na seji, ki bi imela izvoliti krajevni šol-ski svet, povzročila z odstranitvijo nesklepnost. V nedeljo, dne 19. tm., se je to v drugič zgodilo in kakor iz-gleda, se bo to ponovilo v tretjič na prihodnji seji. Po krivdi klerikalcev stojimo torej pred razpustom občin-skega sveta in imenovanjem geren-ta?

Prizor za bogove se je nudi onim celjanom, ki so se na predvečer volit-ev šetali na Vrazovem trgu pred ho-telom »Krona«, kjer je Lojze na ve-randi razlagali 15 navzočim, da je je-zen na celi svet in na samega sebe. Pa tudi ta Lojzetova jeza nad lastno osebo ni nič pomagala, ker volilci so se izjavili proti odpravi ponočnega davka s tem, da so dali listi štev. 3 samo 22 glasov, pa še od teh je bil eden »fous«, ker je neki volilec začel voliti od zadaj in spustiti kroglico v »drugo« škrinjo.

Komu pripada mandat? V nede-ljo je volilni odbor pridelil en man-dat tudi bernotovcem, ki so dobili samo 22 glasov. Vsi so na podlagi do-tičnega paragrafa volilnega zakona zračunali, da je naša lista dobila tri mandate, ker je dobila največji pre-ostanek. Volilni odbor pa je bil dru-gega mnenja in smatral za »preosta-nek« celotno število bernotovskih glasov, kar pa ne odgovarja zakon-skim predpisom. Proti nepravilnemu volilnemu postopanju, oz. pridelitvi mandata smo vložili priziv.

Naši lokali v Vodnikovi ulici so preurejeni in dasi skromni, so vendar za silo pripravljeni kot zbirališče vseh onih, ki se hočejo v vseh naših orga-nizacijah udeleževati. V preurejenem prostoru se bodo od sedaj dalje vršile vse seje in manjši sestanki ter preda-vanja, na kar opozarjamo vse sodru-ga iz mesta in okoliške občine. S tem smo se za silo rešili gostiln, kamor smo se morali zatekati celo za navad-ne seje. Da je zbiranje po gostilnah vsakega tudi nekaj stalo, se samoob-sebi razume, ker tudi če nočeš, si ne-kako prisiljeni naročiti to ali ono, da bo več, zato naj sodrugi prihajajo v nov lokal, kjer bo vsak z svojimi močmi pomagal pri organizacijskem delu in kjer bomo tudi skušali zbirati dinar za dinarjem fond za **Delavski dom**, ki je ideal vsakega celjskega in okoliškega delavca!

Brezposelni delavci, pozor! Borza dela v Celju je prejela od Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani zne-sek, katerega mora razdeliti na brez-poselne delavce svojega okoliša. Oni brezposelni delavci in delavke, ki že-lijo biti deležni te brezposelne pod-pore, se pozivajo, da se takoj javijo v podpisnem tajništvu.

Okrožno tajništvo Združene strokov-ne zveze Jugoslavije v Celju.

Naročniki »Delavske Politike«, ki je ne dobivajo redno, naj javijo njih naslov v delavskem tajništvu, ali pa potom zaupnikov. To velja za naroč-nike iz mesta in okoliške občine.

Velika poneverba ob-činskega denarja v Ptuj

Ptuj je zopet doživel veliko sen-zacijo. V petek, dne 10. junija, se je raznesla vest, da manjka v mestni blagajni 35.000 Din, v soboto je bilo že 100.000 najdeno, v torek nato pa kar 250.000 Din primanjkljaja. Me-ščani in vse občinstvo se je razburjalo in vpraševalo, kako je to mogoče.

Na mestni občini je bil nastavljen kot blagajnik Menoni Milan. Začetne plače je imel 700 Din na mesec, poz-neje dolgo časa 1200 Din, letos mese-ca aprila pa so mu povišali plačo kar za 20.000 para, tako da je imel me-sečno po 1400 Din. Imel je posla z blagajno, kjer je bilo mesečnega pro-meta od 300.000 do 400.000 Din. Do-ma je pa imel družino z otroci, zadnje čase bolno ženo in mater. Slednja mu je pretečeno zimo tudi umrla. Razum-ljivo je, da pri današnjih razmerah s tako mizerno plačo ni mogel izhajati in je v tej sili posegel po tujem denar-ju, katerega je imel pri rokah. Sicer je res poneveril, toda če primerjamo njegovo odgovorno in zapeljivo mesto z njegovimi dohodki, razumemo, da je bilo pač to razmerje krivo, da se je poslužil tujega denarja, deloma v kritje svojih družinskih potreb, delo-ma pa, ker je videl, da stvar gre po sreči že leta in leta.

Na sled so prišli njegovim mani-pulacijam po naključju. Nekdo se je neke kregal, da mož živi prerazkoš-no za svojo plačo. Najbrž ne bo kje kaj v redu. Blagajnik mestne hranil-nice, ki je tudi vršil revizije mestne blagajne, je nenadoma napovedal re-vizijo blagajne in jo tudi izvršil. Prvi moment je manjkalo 35.000 Din, kar je Menoni opravičeval z računskim pogreškom. Ko se je ta »računski po-grešek« popravil, pa je blagajna ka-zala 55 Din več denarja, kot bi ga smela. To je revizorja napotilo, da je blagajniško knjigo natančneje pregle-dal ter je pri tej priliki našel razne korekture, nakar je Menoni kar pri-stal, da je 35.000 Din res pobral. Prvi moment se mu je dalo dopust, da pre-skrbi kritje tega primanjkljaja. Od-peljal se je v Ljubljano — kakor se je govorilo k neki »stranki«, da dobi tam garancijsko pismo. Nazaj priti bi imel v nedeljo. Med njegovo odsot-nostjo pa se je ugotovilo čedalje več zneskov, ki so končno dobili lepo okroglo število 256.000 Din. Ker mo-ža ni bilo nazaj, se je izdala za njim tiralica in v sredo so ga detektiv pri-peljali iz Ljubljane. Na mestnem ura-du je nato pred pričami pristal, da je poneveril 250.000 Din. Sedaj je mož v kajhi in pride pred poroto.

Seveda ima zadeva tudi slabe po-sledice za občino samo in tudi za

Volilci, brigajte se za svojo vo-lilno pravico. Reklamacijska doba traja le do 30. junija in do tedaj se mora vsak socialistični volilec pre-pričati, če je vpisan v volilnem ime-niku. Ako ne, zahtevajte, da se vas takoj vpiše!

tiste, ki so v prvi vrsti za to odgovor-ni. Kje bo dobila sedaj mestna upra-va kritje? Kdo bo to povrnil? Meno-ni je seveda vse sproti napravil, ker so se manipulacije vlekle že par let nazaj. Na vsak način zadene prva krivda sedanjostno mestno upravo z ob-činskim svetom vred, ki je pustil tako dolgo vse slabo kontrolirano. Kaj po-maga sedaj tisti slavni »Wirtschafts-block« in »Wirtschaftspartei«, če pa ne zna pravočasno zaslediti takih preprešek? Kako se je izvrševala re-vizija poslovanja? Kdo je bil za to odgovoren? Vidi se, da je morala vla-dati neverjetna lahkomišlnost, da se je tako slabo plačanemu uradniku za-upalo. Sedaj pride mesto v prijeten položaj, da se bo zopet marsikatero doklado povišalo in bo stvar tako urejena.

Ptujska občina ima res smolo: Ko-maj se je pozabilo nekoliko na afere izza prve poveljne dobe, komaj se ča-ka na izid pravde v zadevi odpusta uradnika Ferleža, ki se že vleče tri leta in bo občino stala sigurno težke tisočake, že se pojavi nov kup nepri-jetnosti. Seveda se bo moglo najti tudi za to krivce in se jih bo moralo klasificirati — ob prihodnjih volitvah.

O poteku zadeve bomo še poro-čali, ker vidimo, da se meščansko ča-sopisje ne upa prav povedati.

Mežica.

Delavska tel. in kult. zveza »Svo-boda« v Mežici se obrača na vse kul-turne in druge organizacije, da se čimprej odzovejo na naše okrožnice, ki so bile razposlane glede nabave spominskih žebeljev in udeležbe pri proslavi dne 14. in 15. avgusta. Vsa delavska pevka in godbena društva prosimo, da nam takoj javijo udelež-nike pri koncertu dne 14. avg. in telo-vadne enote za nastop, dne 15. avg. Vse organizacije in posetnike prosimo, da čimprej javijo, v kakšnem številu se bodo udeležili, da jim mo-remo poslati izkaznice za polovično vožnjo in s katerim vlakom se pripe-ljejo, da jim eventualno poskrbimo prenočišče. Organizacije, ki morebiti radi pomanjkljivih naslovov niso pre-jele vabil, prosimo, naj se ne čutijo užaljene in jih vabimo tem potom medse, v naš svinčeni Korotan, da skupno proslavimo naš dan ob priliki razvitja našega društvenega prapora, dne 14. in 15. avgusta. Na svidenje! Odbor.

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lo-kalih, kamor zahajate! Kupujte edi-nole v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

PRVA SLAVENSKA MLEKARNA V MARIBORU

Jenkova ulica 6

priporoča slavnemu občinstvu polnomasten

POL-EMENDOLSKI SIR

v vsaki množini po najnižjih dnev. cenah.

Zelo ugodno za gostilničarje in vinotoče

Prva dalmatinska klet

v Mariboru, Mesarska ulica 5

točič od danes naprej ravno kar prispelo garantirano pristno črno in belo dalmatinsko vino z otoka Visa (Lissa). Dnevno se pečejo

vsakovrstne morske ribe

po brezkonkurenčno nizki ceni; vsak petek se prodajajo sveže morske ribe. — Istotam dobite dalmatinsko oljčno olje in vinski kis na drobno in debelo. — Poskusite, da se prepričate. Se priporočam

Jos. Povodnik

Potrjim srcem naznanjam tužno vest, da je moja, nad vse ljubljena mati, gospa

FRANČIŠKA ŠKAPIN

zopet poročena Vitez, roj. Renar

dne 23. t. m. po dolgi, mučni bolezni v 72. letu starosti, na Vrabčah pri Vipavi umrla.

Maribor, dne 27. junija 1927.

Dr. Karl Škapin, odvetnik in družina.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

šrečke razredne loterije

2 1/2% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

Klobuke

slamnike in razno modno blago nudi najugodnejše

JAKOBLAH, MARIBOR

GLAVNI TRG 2.

Radi prezidave izredno nizke cene!

Širite naš list!

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18

Moderni in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.